

II Trobada de Teatre per a Joves a Catalunya.

Olesa de Montserrat, dins la IX Mostra Butaka Jove. Dissabte, 25 d'octubre de 2014

Document de temes tractats i conclusions.

Jove Espectacle. Josep Maria Viaplana

<http://www.jovespectacle.cat/noticies/cronica-de-la-ii-trobada-el-teatre-per-a-joves-mostra-butaka-jove-dolesa-25-doctubre-2014/>

Comencem la Trobada amb una cinquantena llarga de persones, a la sala que hi ha dalt del Casal d'Olesa, aquest cop plena de cadires. Uns quants dels assistents han de seguir-la de peus. Estem contents que molts d'ells són companyies que han participat del Showcase o que faran un espectacle durant la Mostra, i sobretot, molts dels joves que venen de diverses poblacions de Butaka Jove. La trobada, com està previst, constarà de dues parts: la primera, de 12 a 13 hores aproximadament, on es llegiran les conclusions més rellevants de la Primera Trobada, i mirarem d'ampliar temes, com ara analitzar les causes de la 'deserció' dels joves del teatre quan deixen de venir a les sessions familiars amb els pares, i possibles solucions, no dites en la trobada anterior. En la segona hora, que finalment es va fer de 16 a 17 hores (l'obra de les 13 hores va començar tard i va durar una hora i mitja, amb el retard consegüent del dinar), on convidem a un seguit d'entitats que fomenten el teatre per a joves amb èxit, a que ens expliquin les seves experiències. Serà el moment de fer unes propostes de futur.

PRIMERA HORA . 12:10 a 13:05 hores.

Iniciem amb una benvinguda als assistents per part de Josep Maria Viaplana, de Jove Espectacle. Degut a la molta feina que comporta la IX Mostra Butaka Jove, els membres de **Butaka Jove Manresa**, com ara el Mingo Vallès i d'altres, **no poden assistir** a la II Trobada, tret d'alguns moments puntuals en alguna de les dues parts.

D'inici, es llegeix un escrit on es posen de relleu **les coses més destacades que es varen dir a la Primera Trobada**, el mes de maig. Aquí teniu el text complet.

<http://www.jovespectacle.cat/noticies/wp-content/uploads/sites/2/2014/10/PRESENTACIO-II-TROBADA-TEATRE-JOVES-2014.pdf>

Inicia el debat, amb les intervencions dels assistents:

Un d'ells ens explica, que ha sentit a dir a diversos programadors, que **no hi ha relleu generacional dels espectadors** 'genèrics' de teatre, trobant-se les sales que aquests cada cop es fan més grans.

Afortunadament, altres testimonis asseguren que **sí que hi ha molts joves, a partir de certa edat, que tornen al teatre** a l'arribar a l'edat adulta.

Es constata per varis programadors, que és cert que **els nois i noies abandonen les sessions familiars cada cop amb menys edat**, que podríem xifrar en els 8-10 anys.

Un punt de vista nou: Es constata que **cada cop els pares son més grans** d'edat, i tenen necessitat de fer coses amb els nens més petits. En part perquè això **els ajuda a tenir**

una certa 'vida social', contràriament al tradicional allunyament de la vida social que comporta el tenir fills petits.

També es reprèn parlar de la possibilitat de **programar per franges d'edat** (ja es va dir que d'una manera semblant a com fan els llibres per a infants), cosa que en poblacions mitjanes i petites es veu bastant inviable. No hi ha prou públic per a tot, sembla ser.

Alguns participants parlen de que **'Anar al teatre pot tirar enrere' als joves**, sigui perquè ho veuen com una cosa massa seriosa, cara, d'adults (abans ho han vist de 'nens').

També es fa esment de les **campanyes escolars**, gràcies a les quals **molts joves van al teatre**, amb l'institut, **en una edat on probablement no anirien per iniciativa pròpia**. Això ens porta a dir que també passa amb els nens i nenes, ja que no totes les famílies els porten a les sessions familiars. Respecte d'aquestes assistències amb el centre escolar, es comenta que molts de cops es va per a reforçar una assignatura, cosa que és certa (anglès, història, literatura...), i això **pot fer que els joves tinguin una visió 'acadèmica' del teatre**, com deixem en la intervenció anterior.

En el que tots coincidim és en que, perquè vulguin venir més al teatre, **és important que** la primera experiència o **les primeres experiències, siguin positives**. Pot ser molt útil que es tractin temes, i que es representin situacions amb les quals els joves espectadors es sentin identificats. En això posem com a exemple **alguns dels espectacles presentats en el Showcases** de la Mostra Butaka Jove d'enguany. **Els protagonistes han estat joves**, i les situacions, plenament vigents per a ells, especialment les relacions personals, i com no, les amoroses.

Alguns insisteixen en que per molt proper als joves que es vulgui que sigui el teatre que van a veure, no ens podem allunyar de l'essència teatral. Això obre un **petit debat perquè uns defensen que un espectacle de 'hiphop' pot ser vàlid per atraure a aquest públic**, i acabem parlant de si s'ha de donar sempre, i per principi, al públic només allò que demana, o bé intentar fer-li provar de tot, com si d'una dieta es tractés.

Constatem que **al cinema sí que van**, els joves. Queden des dels 10-12 anys en petites colletes, per anar a veure pel·lícules, i el cinema es converteix en una alternativa de lleure i **una forma de socialització**. Aquí sens dubte intervé el desplegament publicitari (i molts de cops enfocat a ells) de determinades pel·lícules comercials.

De tota manera, també és cert -i em sembla especialment interessant que es digui- que **els joves van a veure coses que molts de cops no són per a ells**. Aquí surten exemples de pel·lícules i sèries de televisió. Però el concepte més interessant és que **és un públic que vol que li expliquin la vida tal com és**, en tota la seva cruesa, cosa que no rebutgen, com sí fan de vegades els adults.

No seria mala idea que per a atraure'ls al teatre, **féssim servir les mateixes noves tecnologies i xarxes socials que ell usen quotidianament** per a informar-se i comunicar-se entre ells.

Ja es va dir a la primera trobada que **la proporció de joves que van al teatre no és gaire diferent que la d'adults**. Ens comenta el programador d'una sala barcelonina que aquest percentatge **està calculat en un 7%**.

Perquè això variï, com a pas necessari perquè els joves vagin més al teatre, **cal que tant la societat civil com les administracions valorin més el teatre**, i no sols de paraula, sinó **amb fets**. Tenim les referències de França i Alemanya, on els joves tenen centres 'juvenils' on, entre altres activitats, es fomenta que facin teatre i se'ls programen obres que són per a ells. De tota manera, també es posa a l'altre costat de la balança que, a banda de ser societats diferents de la nostra i les del sud d'Europa, hi ha un tema climàtic que fa que nens, joves i adults tinguin més tendència a buscar activitats en locals tancats la major part de l'any.

També es torna a posar de relleu la **iniciativa de l'Ajuntament de Barcelona 'Quadern cultura'** que convida a tots els nois i noies de 12 anys de la ciutat de forma gratuïta, convidant també a un acompanyant. Es parla de passada també de **'Escena 25'**, i de que si té continuïtat, probablement molts joves vagin al teatre el mes d'octubre de cada any, i això els impulsi a anar-hi, posteriorment, pel seu compte. És evident que **qualsevol política de foment d'assistència al teatre, necessita de continuïtat**.

Parlen els de **Butaka Banyoles**, tot explicant que hi tenen joves molt implicats, i que és la clau de l'èxit. **Nois i noies recomanen les obres a companys seus de les mateixes edats**, i la perspectiva és trobar-se el dia de la funció al teatre. Aquesta **és la dimensió social que pot tenir i té el teatre**, i coincidim bastant en que cal que ho sigui i potenciar-ho, més enllà del pur fet cultural: la dimensió social **aportarà molts espectadors que potser no vindrien només pel fet cultural-artístic**.

També existeix la responsabilitat dels mateixos artistes, la seva actitud quan parlem de treballar per a aquest públic jove. Potser **caldria que més primeres figures es plantegin treballar en sessions escolars i juvenils**. I quan ho fan, de vegades tenen una visió una mica pejorativa.

En definitiva, hi ha d'haver un seguit de millores i **facilitats, on preus d'entrada i/o caixets no siguin tan 'barrera' per a l'accés dels joves al teatre**. Cal tenir en compte que molts de cops **ni trien les programacions, ni són ells qui paguen les seves pròpies entrades**, al fer-ho per ells els pares.

Un apart: s'ha fet la pregunta de **qui ha d'acabar pagant aquestes funcions per a joves**, més enllà del que paguen els pares (ells no tenen ingressos), per a cobrir el cost real. En molts casos, quan es fa, és alguna administració. Però surt també la realitat que molts de cops són les mateixes companyies teatrals i els seus components -i més quan es va a taquillaatge, especialment als teatres de Barcelona- qui treballen per sota dels preus desitjables, a voltes per res, i en alguna ocasió posant encara diners.

Per acabar, **proposem als joves presents que agafin uns Post-its i ens deixin missatges enganxats a la porta de la sala**, fent propostes de futur, que llegirem a l'inici de la segona part.

I anem a veure el proper espectacle, i posteriorment, a dinar.

SEGONA HORA - 16:00 a 17:00 hores.

Aquí hi ha una primera ronda, abans de tornar als debats, de presentació d'unes quantes experiències d'èxit. La Platea Jove de Manresa, com un exemple de grup Butaka Jove que funciona, Planeta Impro, com a experiència a Barcelona ciutat, fora

de qualsevol estratègia pública o d'entitat subvencionada. També una activitat per a joves als instituts, el FLIPART de la Diputació de Barcelona. Finalment, també l'aportació del de Butaka Jove Banyoles, un fenomen bastant singular. Els hem demanat concreció i brevetat, per tenir temps per a tot.

Joan Morros, del Galliner i el Teatre Kursaal de Manresa - Platea Jove

<http://www.plateajove.cat/>

Intenta explicar les claus de l'èxit de Platea Jove, que emplena la sala de joves uns quants cops durant la temporada. Les anomena així:

- Primer, cal fer una bona tria dels espectacles que s'han de veure. Això és bàsic, i ironitza que ells sí que programen hip-hop.
- Quan els responsables veuen un espectacle, pensen en si agradaria als joves espectadors de la seva comarca (no només hi van manresans), no tant el que pensen que 'els convé'. I sempre intentant alternar espectacles de diverses tècniques: Música, circ, teatre, màgia... etc.
- L'Objectiu principal és que 'perdin la por' d'anar al teatre, i per descomptat, que hi vulguin tornar.
- Remarca que aquestes sessions de Platea Jove tenen un aspecte molt important de socialització. Que hi hagi altres joves és una raó molt poderosa per als qui es plantegen si volen o no anar-hi.
- Les funcions són en divendres, a les 21 hores al Teatre Conservatori. El preu de l'entrada és de 5 euros.
- Fa uns 6-7 anys que van començar, i han assolit un alt nivell d'espectadors. Tant és així que de vegades han de canviar al Teatre Kursaal, o bé fan una segona funció.
- Una de les altres grans claus de l'èxit és que tenen una xarxa de joves col·laboradors, cosa que fa més fàcil que altres joves vegin que aquesta programació és per a ells. A una reunió que fan amb aquests, se'ls expliquen com són els espectacles i es donen materials. També posen molts cartells.
- Feedback: Si volen les companyies que hi venen a treballar (i és una activitat per la que cobren), els intèrprets passen per les classes dels instituts de la zona, explicant en què consisteix l'espectacle. Això és una cosa que funciona molt a l'hora de motivar els potencials assistents.
- De la mateixa manera, els debats postfunció que realitzen els joves espectadors amb els artistes, al mateix teatre, acostumen a fidelitzar-los a la programació Platea Jove.

Marina Martori - Companyia Planeta Impro - <http://www.planetaimpro.com/>

Fa com uns 7-8 anys que Planeta Impro va començar les seves sessions al Teatreneu, del barri de Gràcia, a Barcelona. Un dia a la setmana, després dos, atès l'èxit, i fins ara, en que fan sessions cada setmana de dijous a diumenge. Bàsicament realitzen

espectacles d'improvisació, sent dos esquemes fonamentals: Els Improfighters, on hi ha una mena de lluita 'lliure' i que resulta més atractiu per a un públic una mica més gran, i Improshow, el format clàssic que arrenca del concurs. Una de les coses que implica més al públic, és que les improvisacions arrenquen sempre de les propostes dels assistents, en base a unes paperetes que emplenen a l'entrada, amb frases o paraules, que els improvisadors s'han de 'buscar la vida' perquè encaixin en la línia argumental de les improvisacions.

Ens comenta que, al seu entendre, l'èxit que tenen entre un públic molt jove (podríem xifrar-lo entre els 16-17 als 25-30) radica en què saben que van a riure, doncs tot està basat en l'humor, que les escenes i els personatges seran transgressors, que cada funció és única, per tant poden anar sempre que volen (de fet, hi ha una mena de lliga d'improvisadors, que fa que molts vagin a veure les diferents fases), i que se senten participants, com dèiem a través de les paperetes, però també perquè s'interactua constantment amb el públic.

Remarca també que per als joves és un fet social, com dèiem abans, perquè van en grups d'amics, i que el format de les improvisacions és, alhora, un llenguatge teatral força pur.

Una cosa que fan des d'un principi, i els ha connectat tant amb els joves, és que fan servir molt les xarxes socials per a anunciar-se i fer promocions.

I finalment una curiositat: han analitzat el tipus de públic que va cada dia de la setmana, i -a *grosso modo*- poden afirmar que els Dijous van primordialment universitaris, els divendres gent entre vint-i-tants a trenta anys, els dissabtes parelles, i els diumenges públic molt familiar. Jo en prendria nota.

Judit Figuerola - Flipart - Diputació de Barcelona (Nous públics) -

<http://www.diba.cat/web/oda/flipart>

Abans, durant anys, la Diputació va organitzar tallers de teatre als instituts, on els estudiants aprenien les diverses tècniques i assajaven una obra que representava als teatres municipals de les poblacions on es feien. Malauradament, i amb un seguit de canvis polítics, això es va deixar de fer. Posteriorment, neix la idea de Flipart.

Flipart el que fa és portar artistes reconeguts de diverses disciplines de les Arts Escèniques (de moment, de cap més art) als instituts, perquè els alumnes de secundària tinguin un contacte directe amb ells i elles. També hi van persones destacades dels diversos oficis tècnics relacionats, com escenografia, vestuari, etc...

Com ho fa la Diputació, només està disponible a la província de Barcelona, tant sols a poblacions, els ajuntaments de les quals, realitzen altres activitats de teatre per a escolars. L'activitat resulta totalment gratuïta per als alumnes i centres educatius.

Posteriorment, la Judit fa un repàs de les diverses activitats proposades aquest curs escolar, perquè ens fem una idea del seu interès. Sempre són professionals d'un molt alt nivell.

Tot i que no els hem demanat expressament que preparin res, **preguntem als de Butaka Jove Banyoles (<http://www.butaka.net>) per la clau del seu gran èxit**, i sobretot, del seu **ràpid** èxit. Crida l'atenció que en a penes un any i escaig, hagin organitzat amb tant d'èxit la seva Butaka Jove, tenint en compte que en d'altres llocs d'èxit, com ara Manresa, aquest hagi costat una mica més d'assolir. Ells mateixos ens expliquen que varen néixer amb una festa, i que en ella varen decidir portar els de Planeta Impro. Va funcionar molt bé, i de seguida es van posar a fer una programació. Ens expliquen que van aprendre molt de l'experiència de Manresa i de Mataró (una altra població amb una programació molt reeixida de Butaka Jove, que malauradament avui no han pogut venir). Una clau fonamental és que els niois i noies que formen part del grup veuen els espectacles que són 'candidats' a ser programats, els trien ells mateixos* i els van a explicar-los als instituts, a gent de la seva mateixa edat. Molt a tenir en compte. Ens expliquen que han decidit muntar la mostra De Prop, de Microteatre a Banyoles, el proper 29 de Novembre. Aquí en teniu més informació <http://cultura.banyoles.cat/event/de-prop-mostra-de-microteatre-3/>

Per finalitzar, redunden en la idea de què **el nostres joves són diferents dels d'altres països**, més festius, més de carrer, i que segurament **les solucions perquè participin del fet teatral han de ser també diferents**. I jo dic que ells en són un bon exemple. NdR. Tindrà alguna cosa a veure amb aquest èxit, la moguda que ha significat per a Banyoles i els seus joves artistes el Cor de Teatre i el seu 'Operetta'? <http://www.cordeteatre.com>

** Una anècdota, com a mínim curiosa: els joves van triar el primer espectacle a dur a Banyoles, que va ser el de Planeta Impro, en detriment de l'espectacle de l'Antonio Díaz, per altra banda molt més mediàtic. Evidentment, aquest ha acabat anant a Banyoles, però dins d'una altra programació. <http://cultura.banyoles.cat/antonio-diaz-el-mago-pop-sera-el-cap-de-cartell-de-la-4a-edicio-del-festival-de-maia-al-carrer-trobam-de-banyoles/>*

Passem, després d'aquests testimonis tan interessants, a llegir els Post-its que alguns joves ens han deixat durant l'hora del dinar, enganxats a la porta de la sala.

- "Fa falta una plataforma de comunicació/publicitat per als joves. No s'enteren del que els pot oferir el teatre. Per això no hi van."
- "Potser plantejar-nos què és el teatre?"
- "Un teatre amb qualitat s'aprecia més que quatre pallassos fent riure".
- "Visca els del Taiatru! #olesarules Facebook <https://www.facebook.com/ElsdelTaiatru>" (un grup de teatre format per joves, a Olesa, assistents a la Trobada)
- "La difusió amb nosaltres (joves) és la clau de l'èxit".
- "Per què a Butaka Banyoles ho tenim sempre tot ple? Perquè nosaltres influïm en tot. Tant en la preparació, en la difusió, com en la col·laboració".
- "Ens haurien de començar a tractar més com a adults, i no tant com a nens".

Destaquem d'aquests missatges dos conceptes: **la difusió és bàsica**, i especialment amb els mitjans en què les joves estan molt presents (xarxes socials), i que **donar-los**

participació i responsabilitat en les programacions, no només ser mers receptors, assegura la implicació dels joves, i per tant l'èxit.

En aquest sentit, Josep Maria Viaplana esmenta **una idea** que va sorgir a una reunió preparatòria de la Trobada amb els membres de Butaka Olesa, de què aquestes trobades, i sobretot la interacció i participació dels joves, no es limiti al fet puntual de les possibles properes trobades, sinó que es podria **fer una web, bloc, xarxa social que permetés el contacte entre els joves integrants dels grups Butaka Jove**, i d'altres que hi hagi interessats en el territori, i propiciar l'aportació d'idees, discussions, projectes, etc.. De fet, la idea era **que això es difongui als Instituts i Escoles de Secundària**, perquè tots aquells que els interessen (inclosos els que treballen en tallers de teatre, circ, música, etc...) hi puguin participar. Caldrà veure i pensar quina és la millor fórmula, si un bloc, una xarxa social... Pot ser una aventura interessant.

Cap al final de l'hora, que se'ns fa terriblement curta, **surten alguns altres temes:**

L'omnipresent, **el preu de les entrades**: està clar que incideix en l'assistència o no dels joves espectadors, però no és l'únic factor, doncs constatem sempre que **es tenen diners per al que convé**, com ara anar a concerts, partits de futbol, videojocs, el mateix cinema, etc...

Els adults planifiquen la cultura que consumeixen els joves, cosa que caldrà anar canviant. Ja no són nens, tenen, i a més convé que vagin exercitant, una capacitat creixent de decisió.

Les implicacions socials del fet teatral no només no són negatives, sinó que **cal potenciar-les**, perquè seran la clau de l'augment d'assistència.

Ens preguntem com **fer xarxa amb tot el que hi ha**. Gran reflexió, potser no cal fer coses noves sinó **difondre i posar a l'aparador les moltes que ja hi són. I connectar-les**.

La Gemma, de l'**escola teatral Món de Mones, de Corbera de Llobregat**, ens explica l'experiència que representa per als joves fer teatre, i les propostes que sorgeixen en una població que tampoc és gaire gran: no només es pot dur els joves al teatre, sinó que es pot portar el teatre als joves, especialment allà on ells ja hi van normalment. Ens explica que de vegades fan coses a determinats bars on ja hi van els joves, també als instituts, on hi ha tots els joves de fins a 16 anys, etc...

<http://mondemonestatre.blogspot.com.es/>

Finalment, parla la **Rocío Manzano**, d'una curiosa iniciativa anomenada '**Assajar és de covards**', on un seguit d'actors fan en un sol dia una reunió preparatòria, una lectura del text proposat, i a continuació una representació i propiciant la participació del públic. Primer van fer-ho per a adults, i posteriorment ho fan també per a adolescents, públic molt receptiu a aquesta mena de propostes. Aquí teniu més informació

<http://assajaresdecovards.wix.com/assajaresdecovards>

I un vídeo d'aquells que valen més que qualsevol explicació que féssim aquí:

<http://vimeo.com/85332038>

Ens acomiadem, tot agraint l'assistència de tots i totes, i les aportacions, sempre interessants. Alguns dels assistents s'apunten a una llista, que esperem anar ampliant, de persones interessades en anar seguint aquestes trobades i tot el que en sorgeixi d'elles.

CONCLUSIONS:

Val a dir que diversos motius fan que no se'n traguessin els fruits que va donar la Primera Trobada, al menys al nostre entendre, i que atribuïm a:

- **En la primera ja es van dir moltes de les coses**, especialment el retrat de la realitat del teatre per a joves i les seves possibles causes, i per tant era difícil tractar temes totalment nous.

- Al ser **més participants**, en un espai que se'ns va quedar una mica petit, **no hi va haver la participació tan 'horitzontal'** de l'anterior trobada, també per la disposició circular dels seients, que es va tenir l'altre cop, tot i l'actitud d'aportació positiva de molts dels assistents.

- Prenem nota de que fer-ho **en dues parts amb un espai de tres hores pel mig, probablement no és la millor fórmula**, especialment perquè a la segona part, ben dinat, hi va haver molta gent que no va assistir, per temes d'horaris. I també perquè costa reprendre la dinàmica d'intervencions, que de vegades triga una mica en 'madurar' i que amb una hora de temps tot just comença, en ocasions, a fer-se interessant.

Penso, i ho he parlat amb d'altres assistents, que **la fórmula de la primera i segona trobada ja ha donat de sí el que podia donar. Han sortit un bon llistat de temes interessants, de fet pràcticament tots els aspectes de la qüestió**, i ara el que cal són sessions més definitòries del projecte, portar als joves al teatre.

Properament farem **una reunió amb un seguit de persones que han col·laborat en la preparació i organització de les trobades 1a. i 2a.**, però es veu clar que també caldrà donar entrada a més opinions i, al meu criteri, **engegar el fòrum o bloc per Internet**, i que els mateixos joves, destinataris finals de la feina a fer, participin d'una forma molt més activa.

Per tant, convocarem **per a desembre** una reunió preparatòria i mirarem de tenir una propera **III Trobada amb uns objectius més concrets i de treball**, simultàniament a aquest fòrum, i tenint molt en compte el que allà hi diguin els joves, i com no, aquelles persones interessades i que treballen per a dur a les sales a aquest públic tan important per al futur i bona salut dels espectacles a Catalunya.